

Murska Straža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Gornji Radgoni,
Spodnji Griz št. 7, I. nadstr. I. Telefon št. 7.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak petek zjutraj in stane s poštino
vred za celo leto 48 K, za pol leta 24 K, za
četrt leta 12 K. Posamezna številka stane 1 K.

Inserati: Ena šeststolpna petitvrsta (prostor
3 mm visok in 45 mm širok) K 1.50. Pri večkratni
objavi primeren popust.

Naročnikom!

S prihodnjo številko pošljemo položnice
vsem tistim, ki naročnine še za letošnje leto
niso poravnali. Če bi pomotoma dobil položnico
kateri, ki je naročnino že poravnal, naj isto
shrani za prihodnjič!

Upravnništvo.

Naše Prekmurje v nevarnosti.

Po uradnih poročilih iz Beograda, hočejo
gospodje demokrati spraviti Prekmurje pod
neko hrvaško oblast. Prepričani smo, da je
srbskim, macedonskim, muslimanskim in hrvaškim
krogom pač vseeno, ali pride naše lepo Prekmurje
s 100.000 prebivalci pod Varaždin ali Maribor,
zato zvrčamo z vso upravičenotjo vso krivdo
nad tem neslovenskim korakom na osebno
odgovornost treh demokratskih poslancev: mini-
stra dr. Kukoveca, dr. Žerjava in prof. Reisnerja.

Kako so se vzdržali naši prekmurški Slovenci
do današnjega dne predočuje jasno naš v zadnji
številki začeti podlistek „Prekmurje in Medji-
murje“. Edino ljubezen do lastnega slovenskega
prekmurskega jezika jih je ohranila Slovenstvu
in oni so dobri Slovenci do današnjega dne,
dasi se trudijo razni pseudo-učenjaki a-la prof.
Mikola Sandor dokazati, da so Vendi in ne
vem kaj še vse. Oni se polagamo navajajo na
knjižni slovenski jezik, ki se po prekmurskih
šolah tudi poučuje in zares več kot čudno in
neumno bi bilo, ko bi se naenkrat reklo Prek-
murcem, da naj opuste književno slovenščino
ter se naj znova začnejo učiti in navajati na
književno hrvaščino. Ne samo Prekmurcem,
tudi nam bi tako početje bilo nepojmljivo. V
slučaju, da se naše Prekmurje res prideli varaž-
dinski oblasti, bo prva naloga iste, vse pohr-
vatiti in naša SHS bo eno poglavje bliže
smešnosti pred omikanim in civiliziranim svetom.

Leta 1919 se je uradno in na zahtevo
prekmurskega ljudstva uvedla slovenska uprava,

ker so Prekmurci izjavili, da gredo raje pod
madžarsko oblast, kakor da se dajo oropati
svojega materinega jezika. Takrat je bil civilni
komisar v Prekmurju dr. Lanjšič, in notranji
minister g. Pribičević. Od takrat se razmere
niso prav nič izboljšale, pač pa še poslabšale.
Vseobča nezadovoljnost je otrovala tudi bridko-
izkušane Prekmurce in Medjimurce in ta ne-
zadovoljnost je čeprav dobrodošla madžarskim
agitatorjem, ki razpolagajo z izvrstnimi propa-
gandnimi sredstvi. Na meji sami so nastavljeni
znani madžaroni različnih imen in stanov, celo
orožništvo je madžarsko, zato vse te okolščine
pogodujejo madžarski protidržavni propagandi.
Časopisje je zadnji čas poročalo o odkriti špijo-
nažni aferi sredi Prekmurja; to pa je le majhen
refleks slike o protidržavni madžarski agitaciji.
Naš list je večkrat poročal javnosti in opozarjal
politično oblast na iridentistični list „Domovina“,
čigar urednik je Prekmurec profesor Mikula
Sandor. List je za svoj umazani namen naravnost
izborno urejevan ter je tudi na našem teritoriju
zelo razširjen. Dobrih 5 minut od našega
uredništva — v Radgoni sami se prodaja tega
pamfleta nad 2000 izvodov, nič manj v Monoštru
in na našem ozemlju. Razširja se skrivoma in
stane 2 nemški kroni in ravno zbog svoje
tajinstvenosti najde veliko odjemalcev in —
radovednežev, ki se polagamo navzamejo suge-
stivno pisanih misli. Ogrska vlada je dala temu
Efijaltu do sedaj že nad 2 miliona kron podpore
samo v svrhu razširjanja te propagande in za
vzdrževanje lista, ki se tiska v Budimpešti. —
In naša vlada? Vsi satani bi prišli na dan, ko
bi naprimer vlada prispevala v enak namen
recimo „Obmejnemu tiskovnemu skladu“ en
boren milijonek, ali ko bi podpirala obmejni
tisk sploh; mesto tega pa konfiscirajo njeni
predstavniki enkrat „Mursko Stražo“, enkrat
„Novine“. — „Prekmurški Glasnik“ pa, četudi
demokratsko glasilo, je tuptam objektivno,
vendar po večini čisto po maniri svojih duševnih
očetov in učiteljev piše take gorostasnosti o
Prekmurju, da s takim pisanjem narodni stvari
več škoduje kot koristi. Cenzurna praksa je pa

vzlasti v Prekmurju zelo čudna.

Po poročilih iz Beograda, kakor izvemo
osebno, so se tam tudi pogovarjali o tem, da
napravijo eventuelno iz Prekmurja in Medjimurja
eno posebno oblast. V tem slučaju so napravili
pravo netišče madžarske iredente, ki bo vedno
delalo zgago na naši najsevernejši obmejni
črti. Tudi ljutomerski okraj hočejo dati pod
čakovsko oblast, zakar bi se pa Ljutomerčani
prav lepo zahvalili.

Kakor vidimo, zopet slepomišljenje bogve
na kateri račun. Vsak poskus, tudi najmanjši,
odcepiti naše vrle Prekmurce od matere Slovenije
bi pomenil okrepitev madžarskih aspiracij
na tem ozemlju. Pravzaprav ne bi o tem pisali,
ali stvar je take važnosti, da sedaj pred od-
ločitvijo pač ne kaže molčati. Ako se Prekmurje
priklopi Varaždinu, bo madžaronstvo triumfiralo,
ker pozna hrvaški „mentalitet“, ki v narodno-
obrambnih zadevah ni tako rigorozen, kakor
smo Slovenci. Pomislimo, da smo težko dobili
Prekmurce, ki so pod neverjetno težavnimi
okolnostmi obdržali svojo narodno zavest ter
se ohranili slovenskemu ljudstvu. S takim
lahkomiselnim činom pa bi jih vrgli v žrelo
osvete željnih Mongolcev!

Dr. Anton Korošec — v Osijeku.

Naš dični rojak prvoboritelj slovenske
svobode in ljudskih pravic dr. Anton Korošec
je imel nedavno na shodu HPS (Hrvatske Pučke
t. j. Ljudske Stranke) v Osijeku znamenit govor
katerega prinašamo v glavnih obrisih. Orisal
je kapitalizem kot zlato internacionalo, interna-
cionalo zlatega teleta, ki ogrožava našo mlado
državo. Med drugim je dejal, da se ne sklepa
jo zveze in sporazumi miru, ljubezni in solidar-
nosti, ampak zveze za skupen nastop surove,
oborožene sile. Naša mlada država se je pre-
tvorila v silen hram zlatega teleta. Pod tem
znamenjem se izvršuje tudi agrarna reforma
na splošno nezadovoljnost ljudstva, dočim hoče
Ljudska stranka najradikalnejšo rešitev agrarne
reformne, vladajoča klika in vlastodržci kapitalizma

Dr. Fran Mohorič.

Prekmurje in Medjimurje.

(Iz časopisa za zgodovino narodopisje XVI/1.)
(Dalje.)

III.

Prosvetni stiki.

Duševni, narodno-prosvetni stiki so vsled politič-
nih ovir bili pač pičli, a gojili so se vendar. I. Knji-
ževnost prekmurskih Slovencev je bila samosvoja po
svrhi in vplivu, začetkoma protestanska. Največja po-
mena je slovita prestava sv. pisma. 1. Štefana Küzmiča:
Nouvi zakon ali Testamenton 1771, 2. s predgovorom
Jožefa Forkoša. Naslednik Mikloš Küzmič je izdal
8 knjižic: šolskih začetnic in verskovsebinskih: 1. ABC
za Slovence na Vogrskem 1780, 2. Slovenski silabikar
1780, 3. Knjiga pesmena i molitvena, 4. Sveti Evan-
geliomi ... 1780, 5. Kratka summa velikoga katekiz-
musa, 6. Staroga in novoga testamentoma svete
historie, 7. Knjiga molitvena za bolnike, 8. Molitvena
knjižica za vsakoga kristjana — seveda vse v uradnem
madžarskem pravopisu. — 4. Nadalje: Ferenc Temlina:
Györški katekizmus 1715, — 5. učitelja Števana Širjata:
Mrtvečne pesmi 1795, — 6. Mihala Sevrta: Red zve-
ličanstva 1747 in voere (vere) krščanske kratki navuki
1754, — 7. Aleksander Terpljan (Šandor Törplan):
knjige zoltarske 1848, — 8. Janez Schüll († 1865) je
rabil slovenski pravopis.

9. Jožef Zemlič, rojen 1. 1839, kaplan v Dolnji
Lendavi, je spisal: Zgodbe sv. pisma. — 10. Marko
Žizek, župnik Belotinski. — 11. Jožef Borovnjak:
1. Knjiga molitvena 1848, 2. Duhovna rana, 3. Jezus
moje poželenje, 4. Sveti Evangelijomi za nedelje in
za svetke celega leta (1840), 5. Sveti angel čuvar, 6.
Mali katekizem, 7. Angelska služba, 8. Krščansko
katoličanske cerkvene pesmi — (vse v ogrskem pravo-
pisu, ker je bil naš pravopis kot prekucuški in vse-
slovanski prepovedan in preganjan, kar sta na sebi
doživela prav — Borovnjak in Žizek).

12. Jožef Košič (1788—1867) je bil v osebnih
stikih z Božidarom Raičem, kaplan v Belotincih,
župnik v Gornjem Siniku. Spisal je: 1. Kratki navuk
vogrškega jezika za začetnike. V Gradcu 1833; — 2.
Zobrisani Sloven med Murov in Rabov 1. ??; — 3.
Zgodbe vogrskega kraljestva 1848; — 4. priobčil je
nekaj pobožnih spisov, v rokopisu zapustil mnogo
cerkvenih govorov. 13. Mihael Barla je izdal pesma-
rico: Krščanske nove cerkvene knjige ... v czistom...
Slowenskom jeziki ... V Kövago-Örsi Proszinca
4tega dneva 1821 (Glaser III 1—2).

II. Najnovejša doba nam je rodila prekmurskega
prosvetljenca, narodnopisnega pisatelja in znanstvenika:
1. Štefana Küharja, ki je številne svoje spise objavljaj
v Jagičevem Arhivu in v Časopisu Zgodovinskega

društva v Mariboru¹, zlasti narodno in jezikoslovno
blago v prekmurskem narečju kakor tudi v pisni slo-
venščini, ki je takorekoč premostitelj starega in novega
razdobja, zavestni prerok našega ujedinjenja. 2. Semkaj
spada seveda tudi rodoljubno delovanje za prepored
Prekmurja dekana Ivanocija in župnika Jožefa Klekla
iz Črenšovec in njegovih vrstnikov, katerih delovanje
in zasluge uvažuje naša sedanost in jih bo z zanosom
svedočila naša bodočnost.

IV.

Stiki in vplivi duševni (in književni) iz
Slovenije na ogrske Slovence.

Teh stikov ni Bog ve koliko, vendar jih je nekaj
— in sicer več posamezno osebnih nego skupno
narodnih.

1. Med take duševne stike spadajo pred vsem
verski — cerkveni stiki iz bližje sosesčine — pose-
čanje bogoslužja na tej in oni strani ogrske meje,
zlasti pa globljeje v ozemlje segajoče romarske poti.
Ti bogoslužni stiki so ne male važnosti; vsaj z ozirom
na cerkveno petje, ker so ogrski Slovenci v Sloveniji
slišali in s seboj nesli marsikatero novo cerkveno
pesem z napevom vred med svoje ožje rojake in so

¹ N. pr. Štefan Kühar. Narodno blago vogrskih Sloven-
cev. Zapisano v Bratonicih. Ponatis iz Časopisa 1913—1914.

pa streme za tim, da bi ubogatili le nekateri ministri. Zemlja se mora razdeliti pravično, kdor je proti temu, je protidržaven element. Nam očitajo, da smo katoliški komunisti; tega očitaja se ne bojimo prav nič, bojimo se tembolj očitaja nepoštenosti in krivičnosti. Stojimo na stališču stroge socijalizacije vseh podjetij. Bankirski kapitalizem ubija našega podjetnika, obrtnika, pa tudi kmeta. Nadalje smo odločno proti vsaki nadvladi, proti hegemoniji enega plemena t. j. srbskega. V upravi so Slovenci in Hrvati popolnoma zapostavljeni. Srbi, Hrvati in Slovenci imamo kot reprezentanta (predstavnik) najvišje oblasti t. j. države — regenta; toda v njegovi okolici ni niti jednega Hrvata, niti Slovenca. On sodi naše razmere samo pod vtisom informacij, katere dobiva od svoje najbližje okolice. To je krivično. Zakonodajna oblast je v rokah srbskega plemena; ko bi to plemo bilo državniško, iskalo bi stika in sporazuma z drugima plemenoma — s Hrvati in Slovenci, ker je edino v sporazumu temelj sreče in zadovoljstva v državi. Naša stranka ostane vsekakor zvesta tej državi, toda vodila bo v njej najostrejši boj, da bodo Hrvati in Slovenci s Srbi samo bratje.

Centralizem je gotova stvar, toda ljudski stranki je na tem ležeče, da se doseže temeljita revizija ustave. Med nami je dovolj idealizma, dovolj sposobnosti, da program, ki je edino sposoben, vstvariti skladnost v tej državi, popolnoma izvedemo.

Pobijati bo treba nadalje med narodom nenravnost, ki je vzrok strahovitega propadanja hrvatskega življa v zadnjem desetletju v korist Nemcem in Madžarom. Zato naj vsak pravi Jugoslovan gleda na to, da se Hrvati okrepe tudi na številu in to je mogoče edino, če se ljudstvo vrne k npravnosti, v kateri je najmočnejše jamstvo za naše kulturne in politične zmage. Samo v njej je jamstvo da ne bomo sužnji. Nadaljna vsebina govora govori o svobodi šole in cerkve. Besedilo je bilo mestoma od cenzurne oblasti zaplenjeno. Javnosti je o tem itak dovolj znano. Svoj govor je končal z izjavo, da je stranka napovedala neizprosni boj in ona bo v tem boju vstrajala in se borila za svobodo zapostavljenih stanov, za svobodo vere, cerkve in šole in za popolno ravnopravnost Hrvatov in Slovencev.

Obmejni Slovenci smo z izvajanjem našega dičnega rojaka in velezaslužnega sina naše lepe domovine popolnoma enih in istih misli in smo vsak čas pripravljeni, mu prožiti svojo pomoč za izvršitev velikega programa.

Načrt zakona o „redu i radu“.

Ministrski svet je na predlog ministrstva Svetozara Pribičevića in ministra pravde sklenil sledečo naredbo:

- a) Vsaka pismena ali ustmena propaganda ali prepričevanje, ki ima za cilj, da se nasilnim potom spremeni stanje, ustanovljeno z ustavo.
- b) Vsaka teoretična propaganda ali poskus kake akcije ter vse, kar ogroža javni mir in red.
- c) Vsako propagiranje anarhističnih idej.

se pevale tostran in onstran Mure večinoma ist cerkvene pesmi¹.

2. Nekoliko duševnih stikov je obstajalo tudi duhovnostvom tostran in onstran Mure, — zlasti je videlo ljutomersko župnišče večkrat katerega duhovnega brata iz prekmurske in medjimurske sosesčine in od tod je tudi nastalo nekaj več stika ogrskih Slo-

¹ Puzstni Jozsef, školnik, Martonhely, 1891. oktober 1. pravi v Predgovoru k vódavanju Borovnjakove knjige: Krscsan-szko katoliczanske cerkvene peszmi sz potrebnimi molitvami i vnogimi vogrszkimi peszmami... Ka so skoro vse nove pesmi z vogrskega (madžarskega!) jezika na staroslovensko (prekmursko) predelane, i zato nej z k nam najbliže stojičega štajerskega jezika, ar se štajerske gesmi z največjim trüdom itak nemrejo na naš stari slovenski jezik tak predelati, ka se ne bi poznalo! Nadale i zato, ár štajerske pesmi z vekšinom tak preveč svecko (posvetno) vižo majo, štara se v cerkev nikak ne pripravli. Ali zato nečem to praviti, ka štajerske pesmi nebi tiüdi i lepeje viže mele. Majo, izmed štiri(h) sum te lepše tiüdi k coj vzeo.

Da so vogrske (madžarske!) pesmi poprejk za onih viž volo, šteti se k cerkvi pripravijo, več vredne, kak poznane štajerske pesmi, to vsaki en lahko svedoči, ki cerkvene pesmi od vsej strani zadosta pozna... Ali da pri etom deli moremo (=moramo) na nagib ljudstva misliti; vse vogrske (madžarske) pesmi se nemrejo za naše ljudstvo pripraviti, najbole pa one ne, štere so v moll tonusi. Vsi znamo, da naše slovensko ljudstvo ono lepo naravo ma. da vse viže na dva glasa rado popeva... Popevanje na dva glasa se samo v dur tonosih lahko zgodi s rednim talom, ino što je nej v notaj (notah) dobro vónavčeni, nemre on v moll tonusi drugoga glasa s redom popejvati, zato sam z moll tonusa samo te lepeše i lepše pesmi gori vzeo. Včiniti sam mogao to i za onoga zroka volo, ar namrejo pesmi biti brezi moll tonusa najbole pa „za pre-minoče pesmi nej...“ (Glaser III/2.)

d) Vsako populariziranje sovjetske ali kmetske republike.

e) Vsako pripadanje k organizacijam z gornjimi cilji.

f) Vsaka manifestacija proti državo- in ustavotvornim organom.

g) Vsaka antimilitaristična propaganda in vsa dela naperjena proti narodni obrani.

h) Vsako publiciranje in tiskanje aktov glede postopanja o gornjih zločinih in izjav obsojencev, ako so iste sestavljene v agitacijske svrhe.

i) Izdavanje stanovanja v gornje svrhe, če ga lastnik uporablja, pa tega ni pravočasno prijavil oblastem.

j) Vsaka uporaba orožja proti državnim organom. II. Manifestacije, ki so prirejene v gori navedenem smislu, se imajo razgnati. Kolovodje pa se kaznujejo z zaporom in globo do 50.000 din. Udeleženci pa z zaporom od 1 leta in globo 3000 din.

Nošenje orožja se kaznuje z zaporom od 1 leta in globo do 10.000 din. Istotako se kaznuje vsako trgovanje z eksplozivnimi snovmi.

Prepovedujejo se štrajki v vseh državnih in samoupravnih upravah. Nadalje v privilegiranih bankah, rudnikih, tramvajskih podjetjih in obratih, ki se pečajo z proizvodnjem svetlobe, vodovodih in obratih z življenjskimi potrebščinami.

V sjučaju štrajka se kaznujejo kolovodje z zaporom in globo do 50.000 din. Oviranje pri svobodi dela se kaznuje s poostreno kaznijo.

Sindikalne delavske organizacije, ki prekoračijo meje svojih pravil ali delajo proti njim, se imajo takoj razpustiti. Razpustitev odredi krajevna politična oblast. Organizacija ima pravico, da se tekom 3 dni pritoži. Če sodišče razpustitev potrdi, je ista končno-veljavna. Ako pa jo razveljavi, potem se organizacija lahko pritoži še na kasa-cijsko sodišče, ki odloča končno-veljavno.

III. V vaseh, kjer se pojavijo odmejniki (razbojniki) ima okrožni načelnik pravico odrediti, da se prebivalci nastanijo skupno v grupah ne manjših od 10 hiš.

Teh odredb ni treba (toda ne smejo) uporabljati, ako je vas izročila odmetnika.

Dalje se družina odmetnika lahko razseli kakor tudi vsi njegovi prijatelji in pomočniki. Lahko pa se razdelijo tudi cele vasi in se razrušijo.

Pri tem postopanju civilne oblasti lahko uporabljajo vojništvo, ki ga morajo prehranjevati prebivalci.

S tem se ukinjajo vsi blažji paragrafi, kakor tudi § 58 srb. zakonika v tisku.

Pozivi se ne tiskajo več v „Služ. Novinah“, temveč se prilepijo na hišo odmetnika.

Sodišča sodijo po lastnem prepričanju in pa nujno.

Tako se glasi naše telefonsko poročilo. Mogoče je v njem kakšna mala besedna poma, ampak bistveno bo že resnično, ker so poročali tudi že drugi listi o vsebini prilično isto. Kam ta naredba meri, je jasno na prvi pogled. Ne gre ne za državo, ne za red in ne za rad (delo), ampak gre v prvi vrsti za to, da ostanejo s pomočjo te naredbe in s pomočjo bajonetov sedanje vladne stranke na krmilu. To je bistvo in namen naredbe.

vencev z našo Družbo Sv. Mohora kot naročnikov na družbine knjige, — in so ti večji ali manjši naročniški stiki razvidni iz posameznih letnikov koledarja družbe Sv. Mohora. V tem oziru gre pač veliki deli zaslug — Božidaru Raiču, večkratnemu posetniku Prekmurja in snovalcem stikov med ogrsko in štajersko — predvsem najbližjo ljutomersko duhovčino.

3. Zname je iz samopisa (=samoopisa) Dr.-ja Radoslava Razlaga, da je prišel njegov praded iz ogrskih Slovencev. Zanimivo bi bilo zvedeti, ali je bil Dr. Razlag kdaj na Prekmurjem. V svojih delih sta se na Prekmurje ozirala in opirala sosedu dr. Miklošič in Stanko Vraz. Iz rojstnega kraja vseh treh rojakov — iz Male Nedelje, rojstnega kraja in Cerovca se prav lepo vidi na širino prekmursko-ravnino, katero opeva Stanko Vraz — vsaj posredno tudi v svojih Djulabijah in je skoraj neverjetno, da bi kateri izmed njih ob tej ali oni priliki ne prišel na slovensko ogrsko ozemlje².

Vsekako je Miklošič poznal prekmursko narečje in se v svojih jezikoslovnih razpravah nanje oziral.

(Dalje prihodnjič.)

² O Stanku Vrazu je gotovo, da je obhobil Prekmurje kakor istotako Kranjsko in Koroško, in prva knjiga njegovih narodnih pesmi priča to že v svojem naslovu: Narodne pesmi ilirske, koje se pevajo po Štajerskoj, Kranjskoj, Koroškoj i zapadnuj strani Ugarske. Zagreb 1839. — Prepotoval je zapadno Ogrsko 1838 in sprejel vanjo v oodelku 95 balad in romanc — pet vogrskih. Med Vrazovimi pesnitami se nahaja ulomek — Belotince, in tudi v vencu balad: Babji Klanec se vrši dejanje deloma na prekmursko vogrskih tleh.

Družba sv. Mohorja v nevarnosti.

Družbi sv. Mohorja preti nevarnost, da ne bo mogla več delovati za Slovence po svojem prvotnem namenu. Družba je bila ustanovljena za vse slovensko ljudstvo. Nad 90% vseh družbenih članov biva v Sloveniji, kjer naj je tudi sedež Družbe. V vodilih opravičnega reda Družbe se izrečeno imenujejo dosmrtni člani, torej člani vse Slovenije, kot isti, ki odločujejo o imetju in vodilih družbenega opravičnega reda. Dosmrtni člani morajo torej odločiti, koliko in kako se morajo pravila in vodila izpremeniti, da bo Družba ostala tudi v naprej voditeljica in vzgojiteljica vsega našega naroda. Zategadelj se pa družbeni odbor ne sme več voliti po celovških družbenikih, kakor tudi Družba ne more imeti še nadalje svojega sedeža v Celovcu, kjer ni ne zadostih slovenskih literarnih ljudi in ne svobode.

Upali smo, da bodo vsi odborniki ostali pri svojem prvotnem sklepu glede premestitve družbenega sedeža na Prevalje. Žal, da dobivamo iz Celovca povsem neugodne odgovore. Nastal je spor, ki ga je treba poravnati in to čimprej, da se narodno imetje, nabrano med vseni Slovenci, ohrani slovenskemu narodu. Zato se zdaj razpošiljajo poverjeništvom potrebna pojasnila in glasovnice za dosmrtno članstvo. V mestih se naslavlja tiskovine na posameznike, kolikor so znani naslovi. Poverjenike in dosmrtnike pa prosimo, da smatrajo sodelovanje pri tej izredno važni zadevi za svojo narodno dolžnost. Dosmrtniki naj se čimprej zglasé pri svojih krajevnih poverjeništvih, da nam poverjeniki nemudoma morejo vrniti podpisane glasovnice.

Tedenske novice

Ustava sprejeta. Na Vidov dan, dne 28. junija je bilo v konstituentni glasovanje za ustavo. V stvritvenem govoru je minister za konstituantno M. Trifkovič naglašal, da je ustava delo sporazuma vseh v konstituenti zastopanih strank. Kar pa ni res, ker vladna večina predlogov opozicijonalcev sploh ni upoštevala. Glasovali niso odsotni klubi, t. j. Narodni klub, Jugoslovanski klub in Radičevci, proti ustavi so glasovali: zemljoradniki, socijalni demokrati, republikanci in narodni socialisti. Proti sta oddala svoje glasove tudi Dr. Ante Trumbić in Dr. Momčilo Ivanič. Za ustavo so torej glasovali le radikalci, demokrati in muslimani. Od 419 poslancev jih je glasovalo 258; 223 za ustavni predlog, 35 proti. — zmagal je torej centralizem.

Atentat na regenta Aleksandra. V sredo dne 29. junija je prisegel regent Aleksander na novo ustavo. Ko se je peljal v spremstvu ministerskega predstavnika Pašića na vojaško parado, pade s tretjega nadstropja ministerstva javnih del bomba, ki je pa na srečo eksplodirala že v zraku in težko ali lahko ranila le 11 oseb, dočim je regent ostal nepoškodovan. Napadalca — Sparoje Stojiča so takoj prišli. Izjavil je, da je boljševik in da mu je žal, da bomba ni dosegla pravega cilja.

Vsem dopisnikom! O orožnikih, financarjih, in o državnih oslužbencih torej tudi o učiteljstvu ne smete nič poročati, ker po najnovejših odredbah ne smemo ničesar več priobčiti. To velja seveda v vseh slučajih, četudi gre tintam za kak naroden škandal, pač pa je dovoljeno zbirati podatke o takih ljudeh ter jih sporočati neposredno politični oblasti! S tem se zahtevnemu ovaduštvo gre na roko in najbrž so ljudje, ki imajo največ masla na glavi dali inicijativo za tako naredbo, ker se boje, da jim solnce javnosti raztopi vse maslo. — „Zlati vek zdaj Kranjcem pride“ pravi nekje stari Prešeren.

„Legijonarji“. Naprošeni, objavljamo stvarnosti radi sledeči popravek: Dovtipa o papežu ni napravil Janez Rak, ampak Matija Medved, tako nam prizadeti gospod poroča. Ker gospod Janez Rak polaga na to dejstvo veliko važnost in ker nam je ležeče na stvarnosti, prinašamo ta popravek. — Tudi g. Tonče Gričar je užaljen radi svobodnega mnenja kritika da „menda še nikdar ni bil na odru“ in izjavlja, da je že bil večkrat na odru, ne poreka pa stavka, da „ga je lomil“. Večina igralcev pa je sprejela kritiko, kakor se spodobi za inteligenta. Namen prave kritike ni slepo hvaliti ali pristransko grajati, ampak stvarno presoditi. Ako bi društvo, ki je igro priredilo, ne nosilo naslova „Dramatično društvo“, bi se zadovoljili s par vrsticami poročila in ne uporabljali dragoceni prostor za kritiko, ki ne najde potrebnega razumevanja. Kakor se nam poroča iz Murske Sobote, kjer se je igra pretečeni petek zvečer ponovila, so igralci v polni meri vršili svojo dolžnost ter s tem pokazali, da se zavedajo svoje naloge. Upati je, da sedaj kritik lahko mirne duše nadaljuje svoje večerne izprehode proti Črešnjecv...

Meroizkusni urad v — Radincih. Brezglavo slepomišenje, s katerim se zadnji čas prakticira vzlasti v našem okraju se zrcali prav posebno v dejstvu, da se je meroizkusni urad postavil v Radince, kjer so 4 gostilne, 2 trgovca, orožništvo, pošta, kopališče in niti šola ali cerkev. Tak meroizkusni urad je že v Ljutomeru in doseđaj smo ga imeli v Radgoni in kdor bo istega potreboval, bo lahko šel Radince. V Gornji Radgoni in najbližnji okolici je 14 gostiln, 4 veletrgovine z vinom, 16 trgovin in več mesnic, meroizkusni urad pa je v Radincih, kjer nimajo niti svoje požarne brambe.

Trgovski in obrtni zbornični dan. Trgovski in obrtni zbornični dan se vrši od sedaj naprej v vsako sredo v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 8, II. nadstr. Uradne ure od 9.—12. Ker pade na sredo dne 29. pr. m. praznik, se vrši prihodnji zbornični dan v sredo dne 6. julija t. l.

Za „Obmejni tiskovni sklad“ je daroval g. Franc Šantl, župan v Črešnjecih 20 K, Posojilnica v Gornji Radgoni pa 1000 K. Skupna svota nabranih prispevkov 1125 K. Vsekakor lep začetek. Želimo, da bi prvi vzgledi našli obilo posnemovalcev, ker tu gre za milodar, ki pride v prid narodno-obrambnemu tisku. Obmejni Slovenci zbirajte za „Obmejni tiskovni sklad“!

Češki Orel. Te dni se je vršilo v Brnu veliko zborovanje češkega Orla. Udeležilo se je tega zborovanja 200 gostov in 448 delegatov, ki so zastopali 22 okrožij ali 760 društev z nad 100.000 člani. Sklenilo se je, da češki Orel pristopi k slovanski Orlovski zvezi. Obenem je bilo sklenjeno, da se vrši 1. 1922 velik kongres Orlov v Brnu in da je takoj pričeti s predpripravami.

Radi škatlje cigaret 3 leta težke ječe — po izredni milosti. Zanimiva sodba se je izrekla preteklo soboto pred mariborsko poroto. 24. aprila t. l. je 19 letni želarski sin Ivan Švarc, ki je glede zmikanja tuje lastnine na slabem glasu, v Zg. Veličini 14 letnega Rudolfa Kmetiča na poti od večernic vrgel na tla, mu pokleknil na prsi, mu odpel s silo suknjo in telovnik ter mu vzel izpod telovnika škatljo cigaret v vrednosti 16 K, ne da bi Kmetiča obenem poškodoval. Raditega je bil obtožen hudodelstva ropa in ker so porotniki po obtoženčevem priznanju vprašanje glede ropa potrdili, je bil obsojen na 3 leta težke ječe. Kazenski zakon namreč določa za izvršen rop 10—20 letno težko ječo brez ozira na vrednost oropane predmeta. To strogo kazen je znižal sodni dvor z uporabo izredne milosti na 3 leta težke ječe, to je na najnižjo dopustno mero.

Dedščina psu. Nek bogat Amerikanec iz New-Yorka je v svojem testamentu zapustil nad 3000 dolarjev (400.000 kron) svojemu psu ter pristavil, da pripade ostanek v slučaju, da njegov četveronožni pogine, njegovi „sestri“ — črnolisi psici, medtem ko je svojim sorodnikom zapustil le nekaj obleke in starega pohištva. Tudi cvetka kapitalistične morale brez duše...

Prekmurske novice.

Župnik Klekl, ki je bil 15 mesecev ujet na Madžarskem, se je v pondeljek 20. m. m. vrnil zopet v svojo župnijo Dolence čez Beograd. Najiskreneje mu častitamo na zopetni svobodi in mu želimo veliko uspeha v nadaljnjem delu za naše ljudstvo.

Agrarna reforma. Prve dni prejšnjega tedna se je mudila v Prekmurju neka ministerijalna komisija radi nerednosti pri agrarni reformi. Prišli so na sled mnogim nepravilnostim pri razdeljevanju zemlje. Dolgo časa se je ljudstvo pritoževalo proti agrarni reformi, kakor se je izvajala v Prekmurju, pa zastonj. Seveda, če morajo gospodje samo politizirati in popivati, nimajo časa za resno in pravično delo. Radovedni smo, kaj bo pomagala ta zadnja komisija.

Sajenje tobaka je dovoljeno nekaterim posestnikom, ljudstvo pa želi, da bi se smelo saditi več domačega tobaka. Kmetje so pripravljeni, plačati za sajenje tobaka primeremo odškodnino, ali pa naj finančna uprava preskrbi, da bo se dobilo vedno dovolj tobaka po trafikah. Pri sedanjem pomanjkanju tobaka je nevarnost, da bodo imeli vsi posestniki, ki ga smejo saditi, zelo malo tobaka za oddati, ker ne bodo varni pred tatvinami.

Državna železnica je dala napraviti na postajah nove napise in sicer v latinici in cirilici. Žalostno je, da nam hočejo naše kraje pohrvatiti. Nimamo več Murske Sobote, ampak Suboto. Ali smo izpod Madžarov prišli pod Hrvate, da nam kradejo naša krajevna imena? V novi državi si tega ne pustimo!

D o p i s i

Gornja Radgona. Na Spodnjem grizu se še vedno nahaja udrina, katero je povzročil svojčas lenartski avto. Luknja je nad cestnim kanalom in za občinstvo podnevi in ponoči silno nevarna. Opozorjamo merodajne faktorje (občina ali okraj) na to, da ne bo nepotrebnih pritožb. Dotična udrina je življenju posameznikov nevarna, zlasti pa za kolesarje.

Gornja Radgona. Tu se je vršil v nedeljo, dne 26. junija srednje obiskani koncert tukajšnjega pevskega društva „Zora“. Društvo zasleduje kulturno smer ter se je pod vodstvom poštvalnega pevovodja g. Čirča lepo razvilo. Kakor se nam poroča, so se posamezne pevske točke izvajale zelo dobro in precizno. Samo to se nepristranski javnosti malo čudno zdi, da nikomur ne pade na um, da bi se koncert pri-

redil v prostorih pevovodje, ki je to gotovo zaslužil. On sam tega sicer ne zahteva, pač pa se tudi takoj vidi, da je mnogim demokratizem le blesteča fraza.

Gornja Radgona. Vidovska slavnost, ki jo je priredila tuk. šolska mladina na Vidov dan in na Petrovo se je obnesla z lepim uspehom. Naši mladi diletanti so pokazali resno voljo ter rešili svoje vloge jako dobro. K temu je pripomoglo v prvi vrsti požrtvovalno učiteljstvo, ki hoče zbuditi našim malim ob meji narodni čut. Le tako naprej!

Gornja Radgona. Orlovski odsek tukajšnjega Bralnega društva naznanja, da vprizori v nedeljo, dne 3. julija znano ljudsko igro v treh dejanjih „Na dan sodbe“. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Na vsoporedu so tudi pevske točke. Vstopnice se bodo prodajale v soboto in nedeljo v trgovini „Panonija“ in je vstopnina razvidna iz lepakov. Pridite mnogoštevilno!

V naši zadnji notici „Čuden gostilničar“ konstatiramo, da ni mišljen noben gostilničar v Radincih.

Radinci. Hočejo biti bolj srbski, ko Srbi sami, namreč tisti, ki kljub temu, da znajo čitati in pisati cirilico, pa so napisali na železniško postajo namesto pravičnega Radinci, v spakedrani cirilici — „Radeici“. Kdor ne verjame naj pogleda. Nimamo prav nič proti napisom v cirilici, pač pa smo odločno proti temu, da se naše slovansko pismo rabi v takih neznosnih spakedrankah. Tudi je v Radincih samih še polno nepravilnega imena „Radenci“, kar še ni tako hudo. Radi ugleda pred tujci opozarjamo mero-dajne činitelje, da dosednji napis odstrani in nadomesti z drugim, pisanim v pravilni cirilici.

Sv. Jurij ob Šč. Bratje Orli, udeležite se v nedeljo, 3. julija, običajne telovadbe polnoštevilno, ker bo združena s fantovskim večerom. Govornik pride od drugod. Obravnaval bo zanimive, času primerne predmete.

Očeslavci-Ivanjci-Ivanjševci. V nedeljo dne 26. pr. m. je bil ustanovni občni zbor gasilnega društva za omenjene tri občine. Vsekakor potrebno društvo v tem kraju, kjer daleč na okoli do sedaj nismo imeli gasilnega društva. Gasilstvo se jako živahno v okraju razvija. Le tako naprej!

Cezanjevc. Dne 10. julija 1921 se vrši v gradu Branek prva večja prireditve „Branške Zveze“ v veliki grajski dvorani, katera po več stoletjih ponuja naši mladini prost vstop k izobrazbi! na vsoporedu je: Zgodovinska igra iz turških časov v petih dejanjih in žaloigra „Dva nasprotna značaja.“ Pred igro in med odmori nastopajo sosedni in domači pevski zbori in križevski tamburaši. Vstopnina: I. sedeži 3 din., II. sedeži 2 din., Stojišče 1 1/2 din. Začetek točno ob 3. uri pop. — K obilni udeležbi vabi

Ljutomer. Narodnjaki pa taki! Kdo pa? No, naši gasilci ali ognjegasci so sklenili, da dajo svoje lepake v nemško tiskarno v Radgoni. Svoj sklep so izvršili, lepaki so tiskani od tiskarne Semlitsch in — domovina je rešena. Čudimo se le, da ti velenarodnjaki hodijo po Jugoslaviji beračit za svoje društvo, Nemcem pa nosijo zaslužek. Z ozirom na to pričakujejo ljutomerski gasilci gospo Semlitsch in več Radgončanov kot goste njihovega koncerta. Treba si zapomniti No, temu si pač ni čuditi! Besede učijo, vzgledi vlečejo. Zato so sledili naši narodnonapredni gasilci narodnonaprednemu vzgledu tukajšnjega Sokola, o katerem smo pred nekim časom isto netaktnost poročali! (NB. Da si kdo ne bo domišljeval, da delamo s tem reklamo za našo tiskarno v Gornji Radgoni, izjavlja uredništvo, da bi tega dopisa ne priobčili, ko bi se poročalo, da je tamk. pož. bramba dala tiskati svoje lepake kjerkoli na jugoslovanski zemlji. Ta slučaj zopet jasno dokazuje, koliko je dati na narodnost tistih, ki imajo polna usta narodnosti, a v srcu so slabši kot vsak nemškutarski zagrozenec.) Pripomnim, da društvo ne spada pod gasilsko župo Gornja Radgona ampak Ljutomer.

Apače. Prejeli smo: Vaš članek glede naših razmer, prinesel z malo spremembo mariborski „Tabor“ in da je ob obe poročili obregnili dr. Kamnikarjeva „Grenzacht“, je pa dokaz, da ste zadeli v živo. In če sedaj nekateri v imenu oblasti preiskujejo za avtorjem omenjenih poročil si dajejo s tem nelepo spričevalo, da so s tendencami „Grenzachte“ enih in istih misli. No, prizadeti bodo že vedeli. — Tiho-tapec.

Apače. Župnik g. dr. Potzinger nam je poslal sledeče: „Odhod vojaštva iz Apač ni nikomur škodoval in tudi nikomur koristil. Razmere so ostale popolnoma neizpremenjene. Kar zadeva napade na mojo osebo, moram iste z vso energijo zavračati. Jaz ne delujem niti nacijsionalno, niti se bavim s politiko, ker sem vsled svoje službe kot župnik in tudi s kmetijskim delom dovolj zaposlen. Plačam 1000 jugosl. kron vsakomur, ki mi zamore dokazati kako protidržavno dejanje ali govor.“ — Tako apački gospod župnik, naši poročevalci pa drugače. Gospod župnik nam je znan iz tiste zadeve glede župnijskih drv, ko smo

prišli radi naše lojalnosti in strpljivosti v precej mučen položaj, katerega so nam nasprotni listi soglasno z „Grenzacht“ grdo izrabili. To zatiranje je lepo in tudi obljubljen nagrada je lepa, morda se bo kdo zanj potegnil. Vprašamo g. župnika: Kdo je kriv, da se v Apačah ne vrši več slovanska služba božja vsaj ob nedeljah ali enkrat v mesecu, ko se je pred preobratom pod Avstrijo vendar vršila? Ko nam to v javnosti odgovorite, Vam postavimo drugo vprašanje.

Apače: Na Vidov dan, dne 28. junija t. l. je tukajšno prebivalstvo v pravi luči pokazalo svoje mišljenje. Razun gerenta g. Klemenčiča in par šolarjev, se izmed domačinov ni nikdo udeležil cerkvenega opravila, dasiravno spada pod tukajšno faro 6 občin. 65 treh tu spadajočih šol, je bilo le nekaj učencev iz apaške dečke šole navzočih, Mitsdorfska šola pa sploh ni bila zastopana. Da se deklška šola iz Apač ni udeležila maše se ne čudimo, ker tam še nadno zapoveduje zagrižen nemčur Kaplan. Sploh bi se za to šolo, katero vodijo šolske sestre večjidel še Nemke, moral okrajni šolski svet malo bolj zanimati, da bi se v šoli slišala tudi kaka slovanska beseda oziroma da bi učenke vsaj znale pozdraviti. Zato bi bil že skrajni čas, da se iz tukajšnjih šol odstrani kaplana Polascheka, kateri šolski mladini več škoduje, kakor pa koristi in se ga nadomesti z slovanskim duhovnikom, katerega Slovenci že dosti dolgo pogrešajo. Ravnotako so pokazali nekateri na videz Slovencem prijazni Apačani, da so Jugoslovani samo pri dinarjih ali če kaj potrebujejo; seveda takrat se hitro zavedajo pravic Jugoslovanskih državljanov toda dolžnosti pa nočejo poznati. Torej tukaj veljajo državni prazniki samo za Jugoslovanske uslužbenke, katere Nemci še celo porogljivo povprašujejo: Habts Ihr Heut schon wieder Feiertag. Zato o kakem praznovanju Vidovega dne od strani tukajšnjega prebivalstva sploh ni govora. Tu se razvidi, koliko smo dosegli v enem letu z božanjem in popustljivostjo pri teh ljudeh. Ako bo šlo tako naprej, se tukajšnji Nemci danes 10 let še ne bodo zavedali, da se nahajajo na jugoslovanskem ozemlju. Saj so tudi pisali v Grenzacht, da se sedaj nalašč ne vdajo, ker so postavljeni slovanski gerenti. Upajmo, da bo naša vlada končno uvidela, da je treba energično nastopiti in vso hujskajočo golazen kratkomalo pomesti. Tukajšnim jugoslovanskim uslužbencem pa svetujemo malo več medsebojne vzajemnosti, kajti le s skupnim delom nam bo mogoče kaj doseči.

Orlovski tabor v Križevcih.

V Križevcih, na Petrovo 1921.

V prijaznih Križevcih se je na Petrovo vršila lepa orlovska slavnost, ki je iz najbližje okolice privabila veliko število občinstva. Na predvečer (Vidovdan) se je vršila bakljada, nato poklonitev blagemu domačemu g. župniku. Drugi dan zjutraj se je vršil oficijelni sprejem zunanjih odsekov, in na to slovansko službo božja, katero je opravil preč. g. župnik Stuhec. Po službi božji so se vršile preskušnje za telovadbo članov, članic, gojenk in naraščaja. Po večernicah se je razvilo živahno vrvenje na slavnostnem prostoru in na telovadišču. Brhka dekleta so imela pripravljene šotore za vse mogoče potrebe želodca in grla. Nekako po tretji uri popoldne se je po ognjevitim govoru br. Novaka začela javna telovadba članstva. Posamezne vaje so se izvajale ob zvokih svetinjske orlovske godbe.

V splošnem se je zelo malo uvaževala važnost lepega kritja, kar je kvarilo celoten vtis zelo lepo sestavljenih vaj. Pri neupoštevanju kritja se tupatam kaj lahko zgodi, da ta ali on telovadec premalo dovršeno vadi posamezne gibe in zmešnjava je pri najboljših telovadcih tu. Tako je bilo pri 1. vaji članstva kritje zelo slabo. Druga vaja je že bila boljša, kritje pa še vedno slabo; istotako tretja, dočim je bila zadnja vaja mnogo boljša od prejšnjih. Ko bi se vzel za te vaje umerjenejši takt, bi bile zelo lične. Lepe proste vaje so v splošnem itak težje od orodnih in po dovršenosti v istih se sodi vrednost odseka in posameznika. Vsi telovadci Orli pa so pokazali močno voljo, nuditi najboljše, ker vedo, da jih bo nad tisočglava množica sodila po tem, kar znajo pokazati. — Za članstvom so burno pozdravljene prikorakale Orlice, ki so takoj pri prihodu na telovadišče pokazale isto napako radi kritja. Posebno se je odlikovala 2. vrsta od desne strani (iz osprednje tribune računano). Ta vrsta si se kljub prizadevanju vadiateljev in vadiateljic vtepla v glavo, da ne sme stati v redu, to pa je za gledalca silno mučno. Poskusi se naj način, da vsak telovadec in telovadkinja gleda v tilnik svojega prednika. Tako mora nastati ravna vrsta, ki se mora po vsaki vaji takoj ravnati.

Pred nastopom Orlic je govoril v imenu bogosl. orlovskega odseka v Mariboru g. bogoslovec P. Kovačič, nato so Orlice proizvajale med petjem sledeče vaje: „Sem slovanska deklica...“, potem „Vsi so prihajali, njega ni b'lo...“ in „Kadar boš na rajšo šel, pridi mi povedat...“ Vse te vaje so se razven gornjega nedostatka pri kritju, izvršile ljubko in reš lepo. Vendar je tudi pri teh vajah treba več umerjenosti in — temeljite predpriprave. V splošnem pa „so ga pihnilo“ Orlice bolj, kakor pa Orli, dasi so se tudi Orli, kakor rečeno — potrudili, dati najboljše. Nato je nastopil naraščaj pod vodstvom brata Kimierja, ki je pred telovadbo spregovoril par oduševljenih besed. Pokazal je, da ima govorniški talent,

vendar bi svetovali, da ob tako važnih prireditvah, prikoji svoj govor stvari sami, ker je napravilo nekaj opazk o strankarstvu zelo slab vtis. Naraščajske vaje so se zelo dobro proizvajale in pokazale več temeljitosti in preciznosti, kakor druge. Slabša je bila tretja vaja, v celam pa cel nastop vse premalo izpiljen. Ni vse eno, kako se nastopa in ni glavno, da se nastopa, ampak važno je, kaj in kako se proizvaja. V tem se pokaže fizična moč organizacije. Za naraščajem je nastopila vrsta Orlic z novimi vajami. Topot je bilo kritje boljše, vendar ne, kakor bi trebalo. Ob petju pesmic „Slišala sem ptičko pet...“, „Gozdič je že zelen...“ itd. so pokazale, kaj znajo. Te vaje so bile razmeroma mnogo boljše in umerjeneje. Pred to točko je govoril v imenu Slov. Dij. Zveze g. Jan Sedivy jako navdušen govor, ki nam je porok, kako idealno še ljubi slovensko dijaštvo svoje ljudstvo, ono ljudstvo, iz katerega je izšlo in kateremu dolguje mnogo. Njegov iskren in lep govor nam je porok, da je slovensko kat. narodno dijaštvo z vso dušo vneto za blagor slovenskega ljudstva. Njegov simpatičen govor je žel burno odobravanje.

Po drugih orliških vajah so sledile vaditeljske vaje, ki so pokazale iste napake kot prejšnje, pa bolj upravičljive ker so tem težje. Pred vajami je govoril o imenu prekmurskega dijaštva bogosl. g. Jerič, istakotako oduševljeno kakor vsi drugi govorniki. Telovadni vsopred je zaključila orodna telovadba, ki je pokazala občinstvu, da Orlovska organizacija vrši kulturno delo tudi s telesno kulturo. Vaie na drogu in bradlji so bile dobre in pokazale, da posamezni odseki polagajo na iste več važnosti, kakor na proste vaje, kar pa je zelo napačno. Seveda se naj orodno telovadba le skrbno goji, zanemarjati se pa ne smejo proste vaje. Telovadba gojenk z ruticami je bila pristrčna, radi pomanjkanje godbe nekoliko dolgočasna. — To torej o telovadnem delu prireditve. S to javno telovadbo je mlada razvijajoča se organizacija pokazala svoje čile moči, ki hrepene po izpopolnitvi do dovršenosti. To je neprecenljivo kulturno delo, ki mora žeti obilnih sadov, katerih bosta deležna narod in domovina.

Proti večeru se je vršilo nadaljevanje prireditve v lični in prijazni Slomškovi dvorani. Najprej so tamburaši igrali mično „Na jadranskih valovih“ in potem je mešani zbor zapel Venček narodnih pesmi, menda zbirko II od Gruma. Lepi solospevi in sploh petje zbora dokazuje, kako pojmuje naša katoliška inteligenca tiho, a uspešno kulturno delo, delo brez praznih besed in cirkuške reklame. Po petju se je začela dobro naštudirana igra „Ne pričaj po krivem“. Med odmor, ki so bili predolgi, bi lahko svirala godba, kar pa je z ozirom na njeno zaposlenost od jutra do večera — upravičeno. Posamezni igralci so pokazali močno voljo in sigurnost v vlogah. Jurjeva vloga je silno težka, zato se od diletanta ne more zahtevati, da bi težki duševni boj, markiral, kakor se spodobi, sicer se je pa potrudil in se pokazal igralca z močno voljo. Ivan je preveč deklamiral, pa je bil v ostalem zelo dober. Župan je govoril prehitro, srčkan pa je bil Petček, ki doraste v bogoslovca Petra. Samo se je gledalcem čudno zdelo da v času, ko Petček doraste v Petra, župnik ni prav nič ostal in se mu 12 let nič ne pozna. Sicer pa to ni tako važno. Ugotoviti treba, da so vsi od prvega do zadnjega igrali, kakor je treba in kakor se za dobro razvito organizacijo spodobi. Moški zbor je zaključil lepo prireditev, katere voditelji so imeli veliko srečo pri izbiranju programa. Le naprej, mlada četa v složnem delu za procvit lepe orlovske organizacije. Orlovski tabor bo rodil obilo sadov, navdušil bo mlačne in zaspane predramil k delu!

Pristopajte k „Jugoslovanski Matici“!

Ljubitelji lepih knjig!

Segajte po knjigah,
katere ima v svoji zalogi
knjigarna Panonija
v Gornji Radgoni

Kot generalni zastopnik za Slovenijo

vštevši Prekmurje in Medjimurje

mineralne rafinerije delniške družbe na Reki

ponudimo po najnižjih cenah in prvovrstni kakovosti, pri manjšem odjemu iz komisijske zaloge v Celju, ter v celih vagonih iz tovarne v Reki: Gasolin, Ligroin, lahki srednjetežki in težki bencin, nadomestek terpenina, petrolejski rafinat, olje za pogon Dieseljevih motorjev, vulkansko olje za osi železniških vozov, olje Batsching, olje za vretena, vse vrste rafiniranih in destiliranih lahkkih in težkih strojnih olj, olje za cilindre in avtomobile, tovtotovo mast, parafin, sveče, koks in asfalt.

Zveza slovenskih trgovcev v Celju.

Gospodarstvo

Gospodinjiski tečaj za učiteljice. Poverjeništvo za kmetijstvo priredi v času od 25. julija do 27. avgusta t. l. pettedenski gospodinjiski tečaj za učiteljice na kmetijsko-gospodinjiski šoli v Marijanišču v Ljubljani. V ta tečaj se sprejemajo prosilke pod sledečimi pogoji: 1. da imajo najmanj 5 let ljudskošolske učiteljske prakse in usposobljenostni izpit za ljudske šole; 2. da so s kmetije doma, oziroma da so se s kmetijskim gospodarstvom že praktično pečale; da so že po svojem dosedanjem delovanju pokazale zanimanje in voljo za gospodinjiski pouk; 4. da so iz krajev, kjer je upati, da se najprej ustanove gospodinjiskonadaljevalni tečaji in 5. da napravijo koncem tečaja izpit o predavani učni tvarini in si pridobe s tem izpričevalo učne usposobljenosti za strokovni pouk na gospodinjisko-nadaljevalnih tečajih. Prosilke naj poleg tega navedejo (brez prilog) v prošnji tudi vse druge običajne podatke glede starosti, rojstnega kraja, dovršenih študij in dosedanjega službovanja. — V tečaj sprejete učiteljice dobe v zavodu prosto oskrbo. Sprejete udeležence se morajo z reverzom zavezati, da se bodo točno udeleževale pouka in ravnale v vsem po odredbah vodstva. Prošnje za sprejem v kmetijsko-gospodinjiski tečaj je vlagati naravnost pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani, in sicer najkasneje do 5. julija t. l. Za štajerske učiteljice se bo izposloval potreben dopust.

Zahvala!

Ob priliki smrti naše iskreno ljubljene hčerke ozir. sestre, izrekamo tem potom vsem, ki so jo v tako obilnem številu spremili na njeni zadnji poti našo najprisrčnejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo preč. župniku Kocbeku, g. bogoslovcu Kovačiču, vsem Marijinim družbenicam ter pevkam za pretresljivo nagrobnico.

Gornja Radgona, 24. junija 1921.

Žalujoča rodbina Vučko.

V lepem, prometnem trgu
Prlekije

se prodaja ali da v najem

na izbornem prostoru posestvo, tri poslopja, ki tvorijo celoto, trgovina z opravo, specerijskim in manufakturnim blagom, 30 oralov zemljišča, gozdi, njive, travniki, vinograd s pritlikinami in premičninami. Ugodni pogoji — po dogovoru — se zvejo pri upravi lista.

Učenca

iz poštene hiše sprejme
tako **Franc Jančar**,
krojač, Gornja Radgona.

Proda se

veliko, lepo posestvo 25 johov, z novimi poslopji ob glavni cesti. Vprašati Vratje, št. 13 (Frattendorf).

Književne vesti!

Na letno sezono naročite si takoj novoizšlo knjigo Jirasek:

„Filozofska historija“

30 K, ki je izšla kot prvo hrvatsko jubilejno izdanje. Po povzetju 31 K. Pošilja

J. Herejk srednica češko-jugoslovanske knjižare
Zagreb, Hatzova ul. 15.

Najboljši historični roman čeho-slovaškega naroda.

Listnica uredništva.

G. Dr. L. B. Gornja Radgona. Došlo po sklepu uredništva. Za to številko prepozno. — **Chikago.** Prihodnjič.

Lepo posestvo zelo po ceni na prodaj

eno uro od Gornje Radgone na krasni legi gospodska hiša in viničarija, približno 3 orale vinograda, 3 orale njiv, 3 orale gozda, 3 orale sadonosnika. Vprašati je pri gostilničarju **Albert Horvat Gornja Radgona.**

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

R. Z. Z. N. Z.

sprejema

hranilne vloge

ter jih obrestuje po

4 %

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem junija in koncem decembra h kapitalu;

daje

posojila

na vknjižbo, na poroštvo, menice tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive;

sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov;

dela prošnje za vknjižbo posojil

brezplačno;

plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem;

posreduje pri izmenjavi tujih **valut (tujega denarja),**

vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila;

daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši,
glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani,
št. 10.593. — Telefon št. 3.

Zdravilišče Slatina Radinci

otvorjeno od 1. junija do 15. septembra

Mineralne, naravne ogljiknokisle, parne, električne kopelji. — Pitna zdravitev.

Dobro oskrbljena zdraviliščna restavracija. — Keglišče, tenis in druga zabavišča so gostom in izletnikom na razpolago. Prospekte razpošilja in pojasnila daje ravnateljstvo.